

Tre dikter av Ture Nerman.

Preteritum.

Jag sitter och läser mitt brev till del.
Kring förestad dotter syrenen ljum.
Och så tafast som verserna var en gång.
Det är ljusbliot och skolpojkskäm.

Det är suckar och sol och långtan lång.
Och väl tio tusende kysar visat —
Och så tafast som verserna var en gång.
Av en sexton års tam gymnasial.

Och jag lägger i brevet en blå syren
Och kysar ditt namn överallt där det står.
Och tiden slår back och en natt står
Kring en flickdröm på femton år.

Sol.

Du har läckt mej din hand —
En minut, en minut —
Jag ser morgon till slut.
Jag ser land —

Du har gett mej din blick —
Du har härt, det var nyss —
Ah, det är som du gick
I en kys, i en kys —

Den vackraste visan.

Du har skänkt mej din vär
I ett ord, i ett ord —
Det är sol var jag går
Över jord —

Den vackraste visan om kärleken
Kom aldrig på pränt.
Den blev kvar i en dröm på Montmartre
Hos en fattig Paris-student.

Den skulle ha lyst över länderna
Och tvingat en vär på knä
Och en värld skulle tryckt till sitt
En ny Musset.

Han skulle ha vandrat vid kajerna
Med en blök liten Måod Lucile
Och diktat violer och kysar
Nu en natt i April.

Hundraårsminnen av Karl Max's födelsedag.

Av Herman Schluetter.
(Översatt av N. Joel Christensen)
(Forts fr. föregående nummer.)

Vi kunna inte här fördjupa oss i internationalens historia. Dess slut kom efter det kommunistiska rest till huvud i Paris Mars 1871, ty det var internationalismen som, trots deras minoritet, satt sin prägel på den arbetarnas kamp. Efter det kommunistiska fallt fanns det föga hopp för internationalen att fortsätta sin verksamhet. De borgerliga regeringarna förföljde omöjliga organisationens offentliga verksamhet. Generalrådet blev förlagt till New York och 1876 försvann de sista resterna genom upplösning. Men ländernas arbetarrörelse trängde heller inte till en organisationens trånga band. Genom internationalens ledande krafter hade de lärt att stå på egna fötter. Från nu påbörjade de sig själva en självständig väg i alla länder, till dess de 1889 ändligen funno varandra i en ny förhållanden motsvarande organisation, i den andra internationalen.

Man skall icke tro att Marx inflytan på arbetarklassens organisation avslutades med internationalens tillkomst. Det fanns icke ett land på jorden där det var en arbetarrörelse, utan att ledaren vände sig till Marx om råd i en svår situation. På Englands inre politik har både Marx och Engels ofta övat ett starkt inflytande. När en arbetarskyddslag var för behandling i parlamentet eller något annat förslag som rödde arbetarklassen, så kunde man vara säker på att parlamentets medlemmar hämtade råd och vägledning hos Karl Marx.

I dessuvis har dessa stolta "members of Parliament" i England vandrat till den tyske socialist- och revolutionärens skilja boning för att skaffa sig råd och upplysningar i frågor som angick arbetarklassen. Efter Marx död övertog Engels denna förtroendepost. Författaren till denna skiss var själv en gång vittne till att en engelsk parlamentsmedlem kom till Engels för att skaffa sig upplysningar om arbetarklassens ställning i hans egen valkrets. Han fick alla de upplysningar han önskade och ytterst tillfreds gick den engelske lagstiftaren åter sin väg.

Marx som vetenskapman. Efter det Marx liv som organisatör berörts i stora drag skola vi nu försöka att skildra den lärde Marx, den för vilken vetenskapen icke var en samling döda tjänstgöringar, men däremot en levande, historisk bevisning på revolutionen. Det stora antal skrifter som Marx har givit oss är huvudsakligen, där de icke äro av polemisk natur, en ledja av bevisföringar för hans stora vetenskapliga upptäckter, nämligen den materialistiska historiepuffattningen och värdearbeten. Den förstnämnda skapade en fullständig omväntning i den hittillsvarande historiskvetenskapens.

Den materialistiska historiepuffattningen. Redan för Marx hade man kastat över bord den teori, att en allsmäktig gud, genom av honom utsökta framstående personer, ledde historiens gång. Men vad som satts i stället var icke mycket bättre. Begreppet om en eller bestämda lagar förgångande social utveckling hade man endast en oklar föreställning om. För de flesta historikerna analogs historien som en serie av tillfälliga omständigheter, som hade sin källa i inflytelserika och härslystna personers vilja. Därefter kom man fastän ännu osäkert till insikt om att historien rör sig efter bestämda utvecklingar, att de klimatiska och geografiska förhållandena, den naturliga omgivningen och dylikt bestämmer människornas förorsakar förändringarna där. Man kom vidare till den mening att orsaken till dessa att finna i människornas växlande idéer och vidare, att av alla de historiska förändringarna var de politiska de viktigaste, de som behärskade hela historien. Men varifrån de mänskliga idéerna kom och vad som var drivande krafter i de politiska förändringarna, det frågade man icke efter.

Endast den nyare engelska och franska skolan av historiskvetenskap hade kommit till den insikten, att sedan medelåldern hade kampen mellan det nya borgerdömet och det gamla feodaladelväldet varit drivkraften i Europas historia. Marx påvisade nu vad som var den egentliga grunden till denna kamp. Han gick vidare och bevisade att hela mänsklighetens historia, sedan urkommunistens undergång, endast är en historia om klasskamp. Att det i alla de olika och invecklade politiska striderna över hela världen endast har gällt om samhällsklassens politiska och samhällsliga kontroll. Om äldre klassers strävanden att bevara herremakten och framåtsträvanden kalsens kamp för att eröva denna herremakt.

Men varför uppstår och består dessa klasser? Svaret lyder: "Genom de närvarande materiella betingelserna, genom vilket samhället i en viss tid tillfredsställer livsförnödenheterna. Marx förklarar grundtanken i den materialistiska historiepuffattningen mycket lättfattligt så han säger: "De sociala förhållandena äro nära förknippade med produktionskrafterna. Genom erhållandet av nya produktionsmetoder, och med förändringen av dessa följer en förändring i det sätt på vilket man skaffar sitt livsuppehälle och därmed en förändring i alla samhällsförhållanden. Handkvärens tillhör feodalherrens samhälle och ångverkans tillhör industrikapitalistens samhälle." Således ser oss att borgerdömet har utfört sin historiska mission och att proletariatet nu måste intaga dess plats, samt att detta proletariat är en klass, som på grund av hela sin samhällsställning endast kan skaffa sig befrielse genom att göra ett slut på allt klassväld, allt förtryck och exploatering.

Vad som nu återstår att göra, för att göra det möjligt för varje medborgare att deltaga icke endast i skapandet, men också i fördelningen och förvaltningen av samhällets rikedom, är att proletariatet sätter sig i besittning av samhällets produktionsmedel, arbetarna som icke äro i besittning av produktionsmedel. Arbetaren äger endast en enda vara, som han kan sälja, nämligen arbetarkraften. För att komma i besittning av medel nödvändiga för hans existens måste arbetaren sälja sin arbetarkraft till kapitalisten som betalar honom därför i form av lön.

Men nu är det så att en varas pris bestämmes genom den samhällsönskyndiga arbetskraft som förbrukas, alltså även denna arbetskraft reproduktion. Värden av en gemensamt människans arbetskraft för en dag, en månad eller ett år bestämmas alltså genom en mängd av livsförnödenheter, som behöves för att möjliggöra arbetarkraften. Med andra ord, värden av en arbetares arbetskraft är så stort som värden av de livsförnödenheter det förbrukas i den bestämda tiden.

När det antages att de livsmedel, som arbetaren brukar för en dag är förbrukat i sex arbetstimmar, eller vad som är detsamma, att det i dem innehållande arbetet representerar en arbetsmängd på sex timmar, så kommer arbetarens arbetskraft att motsvara en pänningssumma som motsvarar sex arbetstimmar. Antager vi vidare att kapitalisten, som använder våra arbetare betalar dem med denna summa, så kommer arbetarens arbetskraft att representera alltså hans fulla arbetskraft. När nu arbetaren har arbetat sex av dagens timmar för kapitalisten, så har han givit denne fulla ersättning för hans betaltning — sex timmars arbete — sex timmars betaltning. Därvid kom det icke att tillfalla kapitalisten något, varför han också uppfattar saken på annat sätt.

Jag har, säger han, icke köpt denna arbetarens arbetskraft för sex timmar, men däremot för hela dagen. Därför låter han arbetaren stanna och arbeta hela åtta, tio, tolv, ja, fjorton timmar, efter-om omständigheterna tillåta. Således blir produktionen för sjunde, åttonde och efterföljande timmar obetalt arbete, som vandrar direkt i kapitalistens fickor.

Således förbrukar arbetaren i kapitalistens tjänst icke blott värden av arbetarkraften utan han förbrukar dessutom det mervärde, som kapitalisten därefter tillägnar sig. Under vidare förlopp fördelas detta mervärde efter bestämda ekonomiska lagar på hela kapitalistklassen och utgör grundfonden för profit- och kapital. Det är i förhållande till denna värdet som icke arbetande klassen erhåller sina rikedomar.

Genom denna upptäckt hade Marx bevisat att de nuvarande kapitalistiska rikedomarna av obetalt arbete försiggått genom slaveri och feodalherren, och att alla dessa former för exploatering endast skiljer sig genom det sätt på vilket exploitatören tillägnar sig obetalt arbete.

Därmed avslöjades också den besuttnes klassens hycklande tanke om att det nuvarande samhällssystemet är byggt på rättvisa, likabehandling och plikter och harmoniskt gemensamhetsintresse. Det nuvarande samhället blev avslöjat som en storslagen anstalt genom exploatering av folkets stora massa av ett litet fåtal.

Naturlivet begränsas Marx vetenskapliga verksamhet sig icke till de två upptäckterna om den materialistiska historiepuffattningen och värdearbeten. På varje enskilt fält där han gjorde undersökningar — och det var många — gjorde han självständiga upptäckter.

Men för Marx var vetenskapen som Engels uttryckte sig vid hans begravning, endast en historisk rörelse, en revolutionär kraft. Och Marx var framför allt revolutionär. Han ansåg det som sin viktigaste livsuppgift att alltid medverka på den ena eller andra sättet för att störta det kapitalistiska samhället och att genom detta befrielsen av det moderna proletariatet, det som han var den förste att ge namnet, som dess egen ställning och behov, den visshet, som är betingelsen för befrielsen. För honom var lärdomen icke målet, däremot ett medel till målet, ett medel att främja arbetarnas frihetkamp.

Karl Marx profetier. Denna grundliga kännedom om lagar och bestämmelser i det mänskliga samhället gjorde det möjligt för Marx att förutsäga händelser, som det senare visade sig så fullständigt in. Således kunde han 1847 förutsäga revolutionen 1848. 1852 sade han: "När kejsar Napoleon antligen faller från Louvis Bonapartes skuldor så kommer Napoleon att störtas i gruset." En profeta som gick i uppfyllelse under kommunardagen i Paris 1871.

Om denna spådom skrev den konservativa Rudolph Mayer: "Min Gud, när man läser vad Marx har skrivit 1852 och som bokstavligen inträffat 1870-71 så tappar man nästan vagn. En man som upp till 1891 har profeterat så korrekt, skulle han plötsligt bli därefter, skulle han ingen anhängare av hr Marx, men jag hyser en ärlig beundran för hans geni, en fört och överbevisningstro som jag själv träffat. Jag önskar till gud att det konservativa partiet hade sådana män!"

Länge än till denna tid bevarade Marx sin historiska blick och skarpa sinne. Under året 1870 förutsade han följden av Tysklands annexation av Elsas Lothringen.

Karl Marx privatliv. Sedan vi nu lärt att känna Karl Marx som vetenskapman och som arbetarklassens revolutionära organisatör, är det nu tillfälle att säga något om människan Marx och hans liv. Marx fländer och motståndare ha gjort stora ansträngningar med att framställa honom som en hämtdrig och hatfull karaktär. Intet kunde vara mera falskt. I sitt sätt mot andra var Marx den mest älskvärda människan man kan tänka sig men där falskhet och profitbegär sökte att skada hans verk och hans intressen i arbetarrörelsen och de som över huvud taget sökte att lägga hinder vägen för arbetarklassens befrielse, de funno i honom en oförsonlig fiende, och det var icke många som sökte arbetarrörelsen av öarliga avsikter, som undgick hans skarp sinne.

Annars var Marx en gentleman i ordets fulla betydelse. Hans familjliv var lyckligt. Hans brilianta hustru var en trofast kamrat och medarbetare i hans verksamhet. För sina barn var han en kär lekkanne. En trofast och oegennyttig vän. Således strövade han genom Artdonen av frivård, besidde "Neue Rheinische Zeitung" skuld, i trots av att han icke var rättslig för pliktiga därtill och i trots av att han redan offert både sin egen och sin hustrus förmögenhet.

da i hans hustrus dagbok, som först offentliggjordes långt efter denna ädla kvinnas död, hon som kom från samhällets högre klass och därför led så mycket mer under nöden och eländet. I den dagboken hette det: "Påsen i år (1852) dog vår lilla Franziska av lungsjukdom. I tre dagar kämpade det stackars barnet med döden. Den lilla avtärda kroppen, vilken i den lilla bakstugan. Då natten kom gick vi alla in i stugan och lade oss på golvet. Där låg de tre levande barnen tillsammans med oss och grät över den lilla engeln. Det kära barnets död inträffade under vår bittraaste fattigdom. (Pengar till begravningskostnaderna). Då gick jag till en fransk frökyrk, som bodde i närheten av oss och som kort fört hade besökt oss. Under det mest välgående tagande gav han mig genast två pund sterling. Med detta betalades den lilla kista där mitt stackars barn nu slumrar i frid. Det hade ingen vagga då det kom till världen, och en sista viloplatz nekades också henne för en tid.

Och senare samma år skrev Marx till Engels: "Min hustru är sjuk, lille Jenny är sjuk, Lenchen har ett slags nervfeber. Doktorn kan och kunde jag icke tillkalla, ty jag äger icke pengar för medicin. De sista åtta dagarna har jag endast haft bröd och potatis till föda för familjen och det är ännu ett spösmål om jag i fortsättningen kan skaffa det. Denna diet var naturligtvis icke lämplig under nuvarande klimatiska förhållanden. Artikeln för dagarna (New York Tribune) skrev jag icke, därför att jag ägde den penny som är nödvändig för att läsa tidningarna."

Så såg det ut i den mans hem, som motståndarna beskyllde för att "prata för arbetarpengar." Under sådana förhållanden levde den man, som Bismarck inbjöd att korrespondera till hans tidning "Norddeutsche Allgemeine Zeitung", på vilkor att han kunde fördra vad betaltning som helst, pangarspelade ingen roll. Ett andud som Marx naturligtvis tillbakavisade med förakt.

Och nöden tog nästan aldrig slut i Marx hus. Under hela den tid som han arbetade på sitt verk "Kapitalet", var nöden hans ständiga gäst. Och när fru sorg icke satt vid hans sida, så var det sjukdom och smärtor som gjorde hans arbete besvärligt, gemensamhetsintresset skulle sjunkit till jorden därunder.

Det var väl de lyckligaste dagar Marx upplevat, då han efter ett kolosalt ansträngande arbete antligen hade fullbordat detta stora verk. Om hans stämning från den tiden meddelar ett brev som han sände till en vän och varav vi här givet plats för några rader:

"Varför jag icke svarat dig förr? Därför att jag hela tiden svavade på gravens rand. Jag måste därför använda alla de stunder jag var arbetsduglig för att få mitt verk färdigt, det som jag har offert min hälsa, min livsgladje och min familj för. Jag hoppas att denna förklaring inte behöves något tillägg.

Jag gläder mig över de s. k. praktiska människorna och deras vidsmod. Om man ville vara en ox så kunde man naturligtvis vända ryggen till människans lidanden och sörja för sitt eget skinn.

Men jag skulle verkligen ha ansett mig själv som opraktiskt om jag dött utan att göra min bok, i det minsta i manuskrift, helt färdig. — "Kapitalet", den bok som Marx talar om, är icke allena ett oförgångligt minnesmärke för vetenskapen, men dessutom bevis om överträffad mänskligt hjältemod.

Sådan var människan Karl Marx, sådan var vetenskapsmannen och det internationella proletariatets organisatör.

När namnen på jordens härskare äro glömda, när ingen längre kan minnas de "store män", som i dag äro antecknade i historieböckerna — då kommer man att minnas Karl Marx som en av tidernas betydelsefullaste män; som en av vetenskapens största män, som en av de mest framstående frihetsskämpar kommer hans namn att lysa genom århundradena.

Hudar

Om ni önskar snabb betalning för och största förtjänsten på edra pälsverk, hudar, ull etc., skeppa dem till

Frank Massin
Efterskrif priser och fraktsedlar.

BRANDON, MAN.

Pälsverk Ull

Om ni önskar snabb betalning för och största förtjänsten på edra pälsverk, hudar, ull etc., skeppa dem till

Frank Massin
Efterskrif priser och fraktsedlar.

BRANDON, MAN.

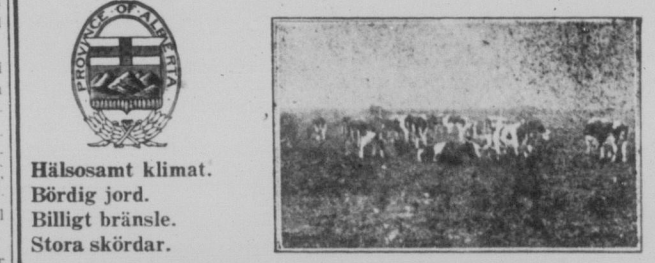
Dr. Philip A. Eckman Skandinavisk Tandläkare

Tändernas vård
får icke försummas, om ni önskar behålla eder goda hälsa. Det har bevisats att alla svåra sjukdomar komma af dåliga eller försummade tänder. — Jag står med nöje till eder tjänst och vill gifva eder alla råd jag kan och vill undersöka edra tänder gratis.

TÄNDER UTDRAGAS SMARTFRITT.
ALLT ARBETE GARANTERAS.

Dr. PHILIP A. ECKMAN
Manitoba Hall Block,
293 Portage Ave., Winnipeg, Man.

PROVINSEN ALBERTA

MILJONER ACRES FRITT LAND.
Alberta har många fördelar att erbjuda settlarna.
Ny karta av 1917, utvisande var homesteads nu äro tillgängliga.
För fullständiga upplysningar adressera
CHARLES S. HOTCHKISS,
Chief Publicity Commissioner
DEPARTMENT OF AGRICULTURE,
EDMONTON ALBERTA.

Jag botar män

MEDELS HEM-BEHANDLING.
Det är lika lätt och effektivt att undersöka och sätta sig behandling i ett eget hem som på vårt kontor. Ni kan spara tid och pengar. Ni får den bästa behandling. 25 års erfarenhet. Fri undersökning.

Specialiteter på härnadska kroniska och nervsjukdomar.
Vi bota ont i ryggen, nedstämdhet, dåligt minne, förlust av livsmodet och annat, som hindrar eder i edert arbete. Botar även blodförgiftning, njur- och urinsjukdomar.

Pris läkare. Skriv efter bok och symptomlista, som skädes i omskrift kuvert.
Svenska talas och skrivs.
Rimliga arvoden.
HINZE MEDICAL INSTITUTE
29 och 22 Washington Avenue, Minneapolis, Minn.

Arbets hjälpen i Canada

till sommaren blir dyr och svår att skaffa. Varför icke få släktingar från Sverige att hjälpa eder? Det bästa sättet att få dem över är att sända dem med en av de direkta linjerna. Skriv till oss för närmare upplysningar angående priser etc. — Det lönar sig icke att sända pengar till Sverige för att köpa biljetten där, då pänningkursen är mycket låg. Köp eder biljetten här och spara pengar. Biljetten utställs till vilken plats som helst i Canada.

VI SALJA BILJETTER TILL GAMLA LANDET
Om ni tänker resa hem till Sverige, så stå vi med glädje till eder tjänst både med råd och råd. Skriv endast till oss och låt oss veta vad ni önskar.

PANGAR SKNDAS TILL SKANDINAVIEN.
På grund av den osäkra pänningmarknaden är det omöjligt för oss att garantera någon speciell rate. Vi kunna endast säga, att ni får den kurs, som gäller den dag vi motaga pänningarna.
Alla pänningförsändelser garanteras. Referenser: Northern Crown Bank, William ave., och Dominion Bank, North End Branch, Winnipeg. Vi representera alla linjer, både engelska, amerikanska och skandinaviska direkta linjer.

P. M. Dahl Steamship Agency
325 LOGAN AVE. WINNIPEG, MAN.
Kom ihåg att vinsten av denna affär tillfaller Svenska Canada-Tidningen, och köp edra biljetter hos, och send pänningförsändelser genom P. M. Dahl Steamship Agency.